

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-008-01/2014

P/14/103

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/103 – Nadzór wojewodów nad wykonywaniem przez jednostki samorządu terytorialnego wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku	
Kontroler	Jerzy Chwiedosik – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89558 z dnia 4 kwietnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)	
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Łomży, Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża (dowód: akta kontroli str. 3)	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lech Marek Szablowski – Starosta Łomżyński (dowód: akta kontroli str. 4)	

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, prawidłowość i efektywność realizacji w latach 2011-2013 zadań w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, ujawniania w księgach wieczystych prawa własności tych nieruchomości oraz udzielania wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadnia w szczególności:

- właściwe zorganizowanie wykonywania przez Starostwo Powiatowe w Łomży (dalej „Starostwo”) skontrolowanych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej,
- prowadzenie ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa spełniającej wymagania określone w art. 23 ust. 1c ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²,
- opracowanie planu wykorzystania nieruchomości znajdujących się w zasobie Skarbu Państwa,
- sporządzenie i terminowe przekazanie Wojewodzie Podlaskiemu wstępnego wykazu nieruchomości, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego³ i uzupełnienie tego wykazu,
- złożenie we właściwych sądach wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa,
- zrealizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- adekwatne do potrzeb planowanie dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz zgodne z przeznaczeniem wykorzystanie środków otrzymanych na realizację tych zadań.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niezaktualizowaniu wartości nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste i trwałe zarząd o powierzchni 40,8971 ha, pozwalającej na dokonanie zmiany opłat naliczanych z tych tytułów,
- nieterminowym przedłożeniu Wojewodzie Podlaskiemu sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa za 2013 r.,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2014 r. poz. 518.

³ Dz. U. z 2012 r. poz. 1460.

- przekroczeniu 30-dniowego terminu na złożenie do sądu wniosku o wpisanie do księgi wieczystej prawa własności Skarbu Państwa do nieruchomości, której nabycie nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja wykonywania przez Starostwo zadań zleconych z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, ujawniania w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa, udzielania wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz sprawowanie nadzoru nad realizacją tych zadań

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z postanowieniami Regulaminu Organizacyjnego Starostwa zadania zlecone z zakresu administracji rządowej obejmujące gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa oraz ujawnianie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa należały do Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami. W ramach Wydziału zadania te realizował jeden pracownik zatrudniony na stanowisku głównego specjalisty (w latach 2011 – 2013 na tym stanowisku były zatrudnione trzy osoby – ostatnia od 1 grudnia 2013 r.). (dowód: akta kontroli str. 6-15)

Wykonywanie zadań zleconych dotyczących udzielania wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie powierzono Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży („PCPR”). Zadania te realizowała jedna osoba, zatrudniona na stanowisku starszego pracownika socjalnego. (dowód: akta kontroli str. 71-72, 109-110)

1.2. W latach 2011 – 2013 w Starostwie nie ustalano pisemnych procedur określających sposób i zasady wykonywania zadań zleconych oraz mechanizmów kontroli realizacji tych zadań, ani nie prowadzono kontroli w tym zakresie. Określono natomiast procedurę kontroli wewnętrznej wydatków dokonywanych ze środków publicznych (zarządzenie Starosty Łomżyńskiego z dnia 26 stycznia 2011 r. Nr 2/2011). W latach 2011 – 2013 realizacja wydatków budżetowych podlegała kontroli funkcjonalnej. Dowody księgowo, potwierdzające te wydatki, były weryfikowane pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz zatwierdzane do zapłaty przez uprawnione osoby. (dowód: akta kontroli str. 23)

W 2012 r. Wojewoda Podlaski skontrolował realizację przez Starostę Łomżyńskiego zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej oraz realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2011 – 2012, zaś w 2013 r. – wykonywanie od stycznia 2012 roku do września 2013 roku – zadań obejmujących: prowadzenie ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa, wykonywanie zarządzeń Wojewody Podlaskiego w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie darowizny nieruchomości na rzecz jednostek samorządowych, sprzedaży nieruchomości oraz udzielania bonifikat z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, aktualizację opłat za grunty oddane w trwały zarząd i użytkowanie wieczyste oraz planowanie wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa. Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości. (dowód: akta kontroli str. 21, 65-70)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zorganizowanie wykonywania przez Starostwo skontrolowanych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

2. Realizacja zadań zleconych z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa

Opis stanu faktycznego

2.1. Starosta Łomżyński rzetelnie ewidencjonował, znajdujące się na terenie powiatu, nieruchomości należące do zasobu Skarbu Państwa. Stosownie do wymogów art. 23 ust. 1 i 1b ustawy o gospodarce nieruchomościami ewidencja ta obejmowała nieruchomości znajdujące się na obszarze powiatu, w tym także nieruchomości oddane w użytkowanie wieczyste. Prowadzono ją w formie elektronicznej, przy czym od stycznia 2011 r. do marca

2012 r. przy wykorzystaniu programu Word, a od I kwartału 2012 r. – programu TruboEWID wersja 7.9 (od 2014 r. wersja 8.2). Program ten, poprzez zakładkę „Mienie”, umożliwiał sporządzenie raportu „Ewidencja nieruchomości Skarbu Państwa”. Raport zawierał między innymi dane obejmujące: oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości, powierzchnię nieruchomości, rodzaj władania, udział Skarbu Państwa, numer księgi wieczystej (wskazanie innego dokumentu potwierdzającego posiadanie przez Skarb Państwa praw do nieruchomości, w przypadku braku księgi wieczystej), przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku braku planu - w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, datę ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego lub datę ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu, informacje o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości oraz o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych. Program pozwalał też na wygenerowanie raportu „Wypis z rejestru mienia”, w którym znajdowały się takie dane jak: obręb, typ nieruchomości, numer działki, powierzchnia działki, numer księgi wieczystej, cena 1 m², cena udziału, cena całości, data wyceny, udział, cel, ulga, opłata, dane dotyczące podatku VAT, podstawa prawna, okres władania. W pozycji „Uwagi” zamieszczano informacje o przeznaczeniu nieruchomości wg planu miejscowego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Aktualizacja danych w ewidencji (np. zmiana użytkownika wieczystego, podział nieruchomości) wprowadzana była w powiązaniu z operatem ewidencji gruntów i budynków. Poprzez zakładkę „Mienie” wybierano pozycję „synchronizacja” oraz właściwą kartotekę (np. użytkowanie wieczyste) i wprowadzano zmiany. Archiwizacja danych odbywała się na koniec każdego dnia, poprzez zapisanie danych na serwerach, zlokalizowanych w siedzibie Starostwa Powiatowego w Łomży. Raz w tygodniu dane zgrywano na płyty CD.

Analiza zapisów ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa przeprowadzona na podstawie 40 losowo wybranych nieruchomości, w tym 20 oddanych w użytkowanie wieczyste, wykazała, że ewidencja spełniała wymagania określone w art. 23 ust. 1c pkt 1-7 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Dane nieruchomości były zgodne z dokumentacją źródłową, tj. decyzjami administracyjnymi, aktami notarialnymi i księgami wieczystymi.

(dowód: akta kontroli str. 27-33)

W zasobie nieruchomości Skarbu Państwa znajdowało się:

- 30 nieruchomości o powierzchni 269,9488 ha – wg stanu na 31 grudnia 2011 r.,
- 32 nieruchomości o powierzchni 270,1379 ha – wg stanu na 31 grudnia 2012 r.,
- 29 nieruchomości o powierzchni 268,8568 ha – wg stanu na 31 grudnia 2013 r.

Liczba nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste wynosiła 70 na koniec 2011 r., 69 na koniec 2012 r. i 66 na 31 grudnia 2013 r., zaś ich powierzchnia – odpowiednio 206,6050 ha, 204,2766 ha, 202,9049 ha. (dowód: akta kontroli str. 25-26)

W ramach gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, Starosta Łożyński zbył 23 lokale mieszkalne w 2011 r., trzy lokale w 2012 r. oraz dwa lokale i jedną nieruchomość gruntową w 2013 r. Mimo sprzedaży tych nieruchomości, koszty związane z utrzymaniem nieruchomości znajdujących się w zasobie Skarbu Państwa wzrosły z 14.901 zł w 2011 r. do 32.010 zł w 2013 r. Powodami wzrostu były m.in.: konieczność sporządzenia operatów szacunkowych ustalających wartość nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, sfinansowanie ogłoszeń o sprzedaży i o przeprowadzeniu przetargu na zbycie nieruchomości (3.574 zł w 2012 r. i 1.535 zł w 2013 r.), a także konieczność opłacenia w 2013 r. kosztów utrzymania lokali mieszkalnych, których najemcy zalegali z opłatami na kwotę 18.500 zł. (dowód: akta kontroli str. 241-244, 246)

2.2. W grudniu 2010 r. w Wydziale Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami opracowano plan wykorzystania w latach 2011 - 2013 nieruchomości znajdujących się w zasobie Skarbu Państwa, a w grudniu 2013 r. – plan na lata 2014 – 2016. Oba plany miały taką samą formę (zestawienie tabelaryczne) i zawierały elementy, o których mowa w art. 23 ust. 1d ustawy o gospodarce nieruchomościami. W planie na lata 2011 – 2013 podano:

- zestawienie powierzchni nieruchomości Skarbu Państwa oraz nieruchomości pozostających w użytkowaniu wieczystym wg stanu na 31 grudnia 2010 r. (łącznie powierzchnia nieruchomości 478,4453 ha, w tym 207,3587 ha pozostających w użytkowaniu wieczystym, 270,2049 ha pozostających w trwałym zarządzie oraz 0,8817 ha nierozdysponowanych), które były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa,
- prognozę poziomu wydatków związanych z udostępnianiem nieruchomości: 25.000 zł w 2011 r., 100.000 zł w 2012 r. i 120.000 zł w 2013 r. (nie planowano wydatków związanych z nabywaniem nieruchomości do zasobu),
- prognozę wpływów osiąganych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu – 140.000 zł w 2011 r., 180.000 zł w 2012 r. i 190.000 zł w 2013 r.,
- prognozę dotyczącą aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu nieruchomości Skarbu Państwa (zaplanowano, że w latach 2011 - 2013 zostaną zaktualizowane opłaty odpowiednio siedem, 10 i 35 nieruchomości),
- program zagospodarowania nieruchomości zasobu, w którym stwierdzono, że zagospodarowanie nieruchomości zasobu będzie się odbywało na dotychczasowych zasadach, zaś w planie na lata 2012 - 2013 – dodatkowo że przygotowany jest wykaz nieruchomości do wydzierżawienia.

(dowód: akta kontroli str. 43-44)

Naczelnik Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił, że wykaz nieruchomości do wydzierżawiania o którym mowa w planie wykorzystania zasobu Skarbu Państwa na lata 2011 - 2013 dotyczył jednej nieruchomości o pow. 0,7087 ha, która została nabyta na potrzeby obsługi cmentarza wojennego. Dodał, że nie została ona wydzierżawiona ze względu na brak chętnych. (dowód: akta kontroli str. 251)

Z kolei w planie wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa na lata 2014-2016 zamieszczono:

- powierzchnię nieruchomości pozostających w użytkowaniu wieczystym wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (202,9049 ha), w trwałym zarządzie (267,4108 ha), wynajętych (0,0891 ha) oraz nierozdysponowanych (1,3569 ha), zgodną z ewidencją nieruchomości Skarbu Państwa,
- prognozę nabycia do zasobu nieruchomości o powierzchni 1,0000 ha w 2014 r., 1,5000 ha w 2015 r. i 1,5000 ha w 2016 r.,
- prognozę wydatków związanych z udostępnianiem nieruchomości, wynoszącą odpowiednio 70.000 zł, 56.000 zł i 50.000 zł (nie planowano wydatków na nabywanie nieruchomości),
- prognozę wpływów z tytułu użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, przekształcenia prawa użytkowania w prawo własności oraz sprzedaży nieruchomości Skarbu Państwa, wynoszącą 182.000 zł w 2014 r., 220.000 zł w 2015 r. i 260.000 zł w 2016 r.,
- prognozę dotyczącą zaktualizowania opłat z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu 83 nieruchomości Skarbu Państwa, w tym 58 w 2014 r., 23 w 2015 r. i dwóch w 2016 r.,
- program zagospodarowania nieruchomości, w którym stwierdzono, że będzie prowadzona „sprzedaż, najem lub dzierżawa nierozdysponowanych nieruchomości z zasobu Skarbu Państwa”. Nie wskazano jednak tych nieruchomości, ich liczby i powierzchni.

(dowód: akta kontroli str. 240)

Naczelnik Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił, że stwierdzenie to dotyczyło pięciu działek i trzech lokali mieszkalnych, które znajdowały się w zasobie i nie zostały rozdysponowane oraz tych, które w kolejnych latach mogły trafić do zasobu. (dowód: akta kontroli str. 251-252)

W latach objętych kontrolą Starosta Łomżyński, oprócz planu wykorzystania nieruchomości Skarbu Państwa, nie sporządzał innych dokumentów, w których wskazywałby prognozowane dochody z tytułu gospodarowania tymi nieruchomościami, inne niż dochody z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu. (dowód: akta kontroli str. 25-26, 43-44)

2.3. Zgodnie z wymogami art. 23 ust. 1a ustawy o gospodarce nieruchomościami Starosta Łomżyński składał Wojewodzie Podlaskiemu roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa. Zawierały one dane o łącznej powierzchni nieruchomości, a także wyszczególnienie powierzchni nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste, znajdujących się w trwałym zarządzie i nierozdysponowanych. Do sprawozdań dołączono wykazy tych nieruchomości. Wykazane w tych sprawozdaniach informacje o powierzchni nieruchomości znajdujących się w zasobie Skarbu Państwa oraz oddanych w użytkowanie wieczyste były zgodne z ewidencją nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 25-26, 34-42, 47)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sprawozdanie z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa za 2013 r. przesłano Wojewodzie Podlaskiemu w dniu 5 maja 2014 r., tj. pięć dni po terminie ustalonym w art. 23 ust. 1a ustawy o gospodarce nieruchomościami.

(dowód: akta kontroli str. 39-40)

Naczelnik Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił: „Opóźnienie w przesłaniu sprawozdania wynikało z dużego obciążenia pracą osoby odpowiedzialnej za sporządzenie sprawozdania. Sprawami związanymi z prowadzeniem ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa zajmuje się tylko jedna osoba”. (dowód: akta kontroli str. 178)

2. W 2013 r. nie sporządzano operatów szacunkowych w celu zaktualizowania opłat rocznych ustalonych z tytułu użytkowania wieczystego oraz trwałego zarządu nieruchomościami Skarbu Państwa, zaś w 2012 r. wykonano dwa operaty, chociaż w planie wykorzystania zasobu tych nieruchomości w latach 2011-2013 prognozowano sporządzenie 10 operatów w 2012 r. i 35 w 2013 r. W konsekwencji do końca 2013 r. nie zaktualizowano wartości nieruchomości Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 40,8971 ha (84,5% nieruchomości w użytkowaniu wieczystym i 0,9% nieruchomości pozostających w trwałym zarządzie wg stanu na 31 grudnia 2013 r.), mimo iż ostatnia aktualizacja ich wartości miała miejsce w 2010 r. (dowód: akta kontroli str. 43-45, 254)

Naczelnik Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił, że w 2011 r. wykonano więcej operatów niż planowano, ponieważ były dostępne środki na ten cel i istniała potrzeba wykonania aktualizacji w większej skali niż wstępnie zakładano. Dodał, że: „W kolejnych latach było mniej środków, które mogły być przeznaczone na operaty szacunkowe. Ponadto wartość nieruchomości w 2012 r. i w 2013 r. nie zmieniała się tak dynamicznie aby zaistniała pilna potrzeba aktualizacji ich wartości, stanowiącej podstawę do naliczania opłat. Z dwóch operatów wykonanych w 2012 r., w jednym przypadku zaistniała konieczność obniżenia wartości nieruchomości. W efekcie zrezygnowaliśmy z dalszych zleceń wykonywania operatów”. (dowód: akta kontroli str. 46)

Wartość rynkowa nieruchomości położonej w obrębie Przytuły Las, ustalona w operacie szacunkowym z 2012 r. wynosiła 98.634 zł. Była niższa o 2.493 zł w porównaniu do wartości ustalonej w 2008 r. (101.127 zł). Natomiast wartość nieruchomości usytuowanej w obrębie Śniadowo wzrosła z 19.915 zł w 2008 r. do 30.510 zł w 2012 r., tj. o 10.595 zł (o 53,3%). W 2013 r. Starostwo wystąpiło do Wojewody Podlaskiego o 50 tys. zł dotacji na gospodarowanie nieruchomościami

Skarbu Państwa, tj. o kwotę o 70 tys. zł niższą od ujętej w planie wykorzystania nieruchomości znajdujących się w zasobie Skarbu Państwa na lata 2011 - 2013.

(dowód: akta kontroli str. 43-44, 190-195, 238-239)

W ocenie Naczelnika Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami aktualizacja wartości nieruchomości po trzech latach od ostatniej aktualizacji (2010 r.) była niezasadna. Według jego wyliczeń w 2013 r. wartość nieruchomości o powierzchni 40,8971 ha wynosiła 5.166.705 zł, a wysokość opłat – 145.352 zł. Przy założeniu wzrostu wartości nieruchomości o 10% (zgodnie ze wskaźnikami wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2010-2012), wzrost opłat wyniósłby 14.553 zł. Natomiast koszt wykonania operatów szacunkowych to 15.766 zł (przy uwzględnieniu kwoty poniesionej na ten cel w 2010 r. powiększonej o 10%).

(dowód: akta kontroli str. 254)

W wyjaśnieniach nie wskazano jednak wiarygodnego źródła pozwalającego na przyjęcie, że wartość nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste lub w trwały zarząd wzrosła jedynie o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług. Z opracowań Głównego Urzędu Statystycznego *Obrót nieruchomościami w 2010 r. i w 2012 r.* wynika, że średnie ceny transakcji nieruchomościami gruntowymi na szczeblu powiatów, w obrocie wolnorynkowym wzrosły np.:

- z 30 zł w 2010 r. do 62 zł w 2012 r. (o 106,7%) za m² w przypadku nieruchomości pod zabudowę przemysłową (nieruchomości położone poza granicami miast),
- z 32 zł w 2010 r. do 33 zł w 2012 r. (o 3,1%) za m² w przypadku gruntów przeznaczonych pod zabudowę inną (nieruchomości położone poza granicami miast),
- z 5,20 zł w 2010 r. do 6 zł w 2012 r. (o 15,4%) za m² w przypadku użytków rolnych, położonych poza granicami miast.

W myśl art. 77 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej podlega aktualizacji nie częściej niż raz na 3 lata, jeżeli wartość tej nieruchomości ulegnie zmianie. Z kolei na podstawie art. 87 ust. 1 tej ustawy wysokość opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu nieruchomości może być aktualizowana, nie częściej niż raz w roku, jeżeli wartość tej nieruchomości ulegnie zmianie.

Zaniechanie cyklicznego aktualizowania wartości nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w trwały zarząd i użytkowanie wieczyste (95 nieruchomości wg stanu na 31 grudnia 2013 r.) może skutkować koniecznością wykonania operatów szacunkowych dla wielu nieruchomości w krótkim okresie czasu, a w konsekwencji zwiększeniem zapotrzebowania na środki z budżetu państwa.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację zadań Starosty Łomżyńskiego w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

3. Ujawnianie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa

Opis stanu faktycznego

3.1. Wstępny wykaz nieruchomości, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, Starosta Łomżyński przesłał 16 lipca 2008 r. Wojewodzie Podlaskiemu, Marszałkowi Województwa Podlaskiego oraz wójtom z terenu powiatu, tj. w terminie określonym w powołanym przepisie. Wykaz w formie elektronicznej (płyty CD-R) zawierał dane wygenerowane z ewidencji gruntów i budynków. W pismach przewodnich dołączonych do wykazu: [1] zaznaczono, że „dalsze informacje będą uzupełniane ręcznie po uzyskaniu wymaganych danych od jednostek zarządzających nieruchomościami, zbadaniu zapisów w księgach wieczystych oraz dowodów zmian w ewidencji gruntów, w miarę posiadanych sił i środków, [2] zwrócono się o uzupełnienie przesłanych wykazów

o brakujące informacje, będące w posiadaniu urzędów gmin i przesłanie ich do Starostwa „celem uzupełnienia wykazów i bazy danych w prowadzonej ewidencji gruntów”.

Wykazy nieruchomości przesłane właściwym organom 16 lipca 2008 r., zostały uzupełnione o informacje pozyskane w wyniku sprawdzenia zapisów w księgach wieczystych oraz dowodach zmian w ewidencji gruntów i ponownie przesłane tym organom w okresie od 3 czerwca 2009 r. do 11 sierpnia 2009 r. (dowód: akta kontroli str. 48)

Dane przekazane w uzupełnionych wykazach były kompletne i nie były zmieniane. Zwierały też informacje o nieruchomościach, w odniesieniu do których uprawnienia właścicielskie wykonywały państwowe osoby prawne, co wykazały badania przeprowadzone na próbie 20 losowo wybranych nieruchomości. Liczba działek oraz powierzchnie kolejnych 20 nieruchomości z wykazu objętych analizą były zgodne z ewidencją gruntów i budynków.

(dowód: akta kontroli str. 181-186)

3.2. Zgodnie z wymogami art. 4 ust. 1 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, Starosta Łomżyński do grudnia 2009 r. przekazywał Wojewodzie Podlaskiemu miesięczne sprawozdania z wykonania obowiązku składania wniosków o ujawnienie prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa w księgach wieczystych. Od stycznia 2010 r. sprawozdania takie nie były przekazywane, gdyż – jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami – *„Obowiązek ujawniania prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa, do którego Starosta był zobligowany, został zrealizowany do grudnia 2009 r. W związku z tym konieczność dalszego wykonywania obowiązku sprawozdawczości stała się bezprzedmiotowa”*. (dowód: akta kontroli str. 178, 188-189)

3.3 Starosta Łomżyński prawidłowo wykonywał obowiązki wynikające z postanowień art. 2 ust. 1 i art. 2a ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego. W okresie od ogłoszenia ww. ustawy do maja 2014 r., wystąpił do Sądu Rejonowego w Łomży z wnioskami o:

- ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności Skarbu Państwa do ośmiu nieruchomości (14 działek) o łącznej powierzchni 2.0081 ha,
- stwierdzenie nabycia przez Skarb Państwa prawa własności do jednej nieruchomości o powierzchni 0.1970 ha,
- założenie księgi wieczystej dla 16 nieruchomości (39 działek) o łącznej powierzchni 10.3539 ha.

W 53 z 54 spraw wnioski złożono w terminie określonym w art. 2 ust. 1 i art. 2a wyżej powołanej ustawy. (dowód: akta kontroli str. 50-55)

W latach 2008 - 2009 w Wydziale Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami zatrudniono na czas określony pracownika do realizacji zadań związanych z odszukiwaniem dokumentów źródłowych niezbędnych do ustalenia własności nieruchomości Skarbu Państwa i sporządzenia wykazu. Zadania takie realizowało też 12 pracowników Wydziału, w ramach dodatkowych czynności, za które wypłacano dodatki.

(dowód: akta kontroli str. 245)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na nieterminowym złożeniu do sądu wniosku o wpisanie do księgi wieczystej prawa własności Skarbu Państwa do jednej nieruchomości. Przedmiotowy wniosek w sądzie złożono 15 lutego 2010 r., tj. 45 dni od uprawomocnienia się 30 grudnia 2009 r. postanowienia Sądu Rejonowego w Łomży o nabyciu przez Skarb Państwa prawa własności do nieruchomości. Zgodnie zaś z art. 3 ust. 1 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa, wniosek winien zostać złożony w terminie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia.

(dowód: akta kontroli str. 51-55)

Naczelnik Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił, że: *„Opóźnienie wynikało, z przyczyn obiektywnych, spowodowanych nadmiernym obciążeniem pracą pracownika odpowiedzialnego za przygotowanie wniosku do sądu. Styczeń jest okresem, sprawozdawczym, co powoduje zwiększenie nakładu pracy”*.

(dowód: akta kontroli str. 187)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonywanie zadań Starosty Łomżyńskiego w zakresie ujawniania w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała istotnego wpływu na właściwą realizację zadania.

4. Udzielanie wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

Opis stanu faktycznego

4.1. Powiat prawidłowo realizował obowiązki w zakresie udzielania wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie, podejmując działania adekwatne do potrzeb. Diagnozę tego zjawiska zawarto w „Powiatowym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011 - 2015”, przyjętym uchwałą Rady Powiatu Łomżyńskiego z 28 listopada 2011 r. W oparciu o informacje otrzymane z gminnych ośrodków pomocy społecznej, Komendy Miejskiej Policji w Łomży, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Łomży oraz Biura Porad Obywatelskich w Łomży. W Programie przedstawiono liczbę oraz formy pomocy udzielonej w latach 2008 - 2010 mieszkańcom powiatu, zagrożonym przemocą w rodzinie, a także określono cele i zadania Programu oraz zakładane rezultaty. Nie przewidziano utworzenia i prowadzenia ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, z uwagi na: brak potrzeb w tym zakresie. W 2011 r. i w 2013 r. nie było wniosków o udzielenie mieszkańcom powiatu wsparcia w formie zapewnienia bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku, natomiast w 2012 r. w jednym przypadku zaistniała konieczność udzielenia pomocy w tej formie. Ponadto, jak wyjaśnił Dyrektor PCPR, na nieutworzenie w powiecie łomżyńskim specjalistycznego ośrodka wsparcia miała wpływ lokalizacja takiego ośrodka w sąsiednim powiecie kolneńskim.

(dowód: akta kontroli str. 64, 74-108)

Z informacji uzyskanych od Dyrektora PCPR w Kolnie wynika, że pomoc mieszkańcom powiatu łomżyńskiego w formie umieszczenia w specjalnym ośrodku wsparcia może być zrealizowana na bieżąco. W maju 2014 r. ośrodek dysponował siedmioma wolnymi miejscami z 10 pozostających w jego dyspozycji.

(dowód: akta kontroli str. 214)

Powiat współpracował z Policją w zakresie zbierania danych o liczbie założonych niebieskich kart. W lutym 2013 r. PCPR otrzymało od Komendy Miejskiej Policji w Łomży sprawozdanie z realizacji przez policję procedury „Niebieska karta” w 2012 r., z którego wynikało między innymi, że:

- w 2012 r. wypełniono 276 formularzy niebieskiej karty,
- w odniesieniu do 604 osób zachodziło podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową,
- zatrzymano 144 sprawców przemocy domowej,
- ujawniono 221 przypadków przemocy fizycznej, 265 przypadków przemocy psychicznej, sześć przypadków przemocy seksualnej i 93 zachowania innego rodzaju,
- nie było przypadków umieszczania ofiar przemocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia.

Współpraca z gminami polegała na zgłaszaniu przez gminne ośrodki pomocy społecznej osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, organizowanych przez Powiat.

(dowód: akta kontroli str. 61-64, 97-98)

Z informacji uzyskanych od Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin powiatu łomżyńskiego wynika, że w latach 2011 - 2013 w powiecie założono odpowiednio 42, 95 i 103 niebieskie karty.

(dowód: akta kontroli str. 230-237)

Powiat posiadał też informacje o liczbie osób w stosunku, do których sądy orzekły konieczność objęcia programami korekcyjno-edukacyjnymi. Wykaz 23 takich osób otrzymał z Sądu Rejonowego w Łomży w 2012 r. Nie miał natomiast takich danych za lata 2011 i 2013, mimo iż o nie występował.

(dowód: akta kontroli str. 61, 176-177)

4.2. Analiza danych o przemocy w rodzinie była podstawą opracowania dwóch programów korekcyjno-edukacyjnych, o których mowa w art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca

2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁴. Programy te zostały przyjęte do realizacji uchwałami Rady Powiatu Łomżyńskiego z 28 listopada 2011 r. i 13 marca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 112-139)

W latach 2012 - 2013 odbyło się sześć edycji programów. Uczestniczyli w nich sprawcy przemocy w rodzinie odbywający kary pozbawienia wolności w zakładach karnych w Czerwonym Borze i w Grądach Woniecko (uczestników programu zgłosili wychowawcy i psychologowie z tych zakładów), jak też osoby stosujące przemoc, zgłoszone przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu. W programach w 2012 r. miały też uczestniczyć 23 osoby wskazane przez Sąd Rejonowy w Łomży, lecz 18 z nich nie zgłosiło się, a pięć odmówiło udziału w programie, o czym powiadomiono Sąd (udział tych osób w programach nie był środkiem zawieszającym wykonanie kary). Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych przedstawiała się następująco:

- w 2012 r. zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osadzonych w Zakładzie Karnym w Czerwonym Borze przeprowadzono od 12 marca do 21 maja 2012 r., zaś dla więźniów Zakładu Karnego w Grądach Woniecko – od 27 października do 1 grudnia 2012 r. Uczestniczyło w nich odpowiednio 16 i 11 osadzonych, z których 13 i 9 ukończyło cały cykl szkoleniowy. Kolejną edycję programu przeprowadzono dla czterech osób w terminie 12 września – 28 listopada 2012 r. w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Uzależnień w Łomży;
- w 2013 r. zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla 14 osadzonych w Zakładzie Karnym w Czerwonym Borze przeprowadzono od 11 marca do 27 maja 2013 r. Program ukończyło 12 osób. Przeprowadzono też dwie edycje programu w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży (od 2 lutego do 24 kwietnia 2013 r.) i w Ośrodku Pomocy Społecznej w Piątnicy (od 19 października do 16 grudnia 2013 r.). W zajęciach korekcyjno-edukacyjnych uczestniczyło odpowiednio 9 i 15 osób, z których 7 i 13 ukończyło cały cykl szkoleniowy.

(dowód: akta kontroli str. 140-151, 176-177)

Zajęcia korekcyjno-edukacyjne prowadziło dwóch psychologów, na podstawie umów zlecenia i umów o dzieło zawartych z PCPR. Wydatki związane z realizacją tych zajęć opisano w pkt 5.2. niniejszego wystąpienia. (dowód: akta kontroli str. 152-175)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację zadań w zakresie udzielania wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie.

5. Planowanie i wydatkowanie środków na realizację wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej

Opis stanu
faktycznego

5.1. W latach 2011 - 2013 Starosta Łomżyński wnioskował do Wojewody Podlaskiego o dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, dotyczące gospodarowania gruntami i nieruchomościami (rozdział 70005) w wysokości odpowiednio 30 tys. zł, 100 tys. zł i 50 tys. zł. Przy planowaniu zapotrzebowania na środki finansowe uwzględniano bieżące koszty utrzymania nieruchomości (wyliczone w oparciu o wydatki roku poprzedniego z uwzględnieniem zmian), liczbę nieruchomości, dla których należało zaktualizować opłatę roczną oraz liczbę nieruchomości przewidywanych do zbycia, a także liczbę nieruchomości, których stan prawny wymaga uregulowania. Kwota dotacji o jaką ubiegał się Starosta Łomżyński na 2011 r. była o 5 tys. zł wyższa od przewidzianej na ten rok w trzyletnim planie wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, sporządzonym zgodnie z wymogami art. 23 ust. 1d ustawy o gospodarce nieruchomościami, zaś na 2013 r. wnioskowano o dotację niższą o 70 tys. zł od kwoty ujętej w tym planie. (dowód: akta kontroli str. 43, 196-204, 245-246)

Naczelnik Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił: „W 2011 r. kwota dotacji wnioskowanej przez Starostę Łomżyńskiego była wyższa od kwoty prognozowanej w planie wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, ponieważ

⁴ Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.

wypłynęła potrzeba sporządzenia operatów szacunkowych dla nieruchomości przejętych na rzecz gminy i powiatu w 2011 r. Natomiast w 2013 r. Starosta ubiegał się o niższą dotację niż prognozowana, gdyż z końcem 2011 r. sprzedano 23 lokale mieszkalne, co w efekcie spowodowało zmniejszenie zapotrzebowania na środki finansowe”.

(dowód: akta kontroli str. 246)

W trakcie roku Starosta Łomżyński ubiegał się o zwiększenie dotacji w rozdziale 70005 o kwotę 27,9 tys. zł w 2011 r., 11,6 tys. zł w 2012 r. i 22,6 tys. zł w 2013 r. W uzasadnieniach wskazano, że środki te są niezbędne do sfinansowania rzeczoznawców majątkowych, sporządzających operaty szacunkowe określające wartość rynkową gruntów nabytych pod drogi publiczne, a także do opłacenia kosztów utrzymania lokali mieszkalnych stanowiących własność Skarbu Państwa.

(dowód: akta kontroli str. 205-208, 246)

W latach 2011 - 2013 Starosta Łomżyński nie ubiegał się o dotacje na zadania dotyczące ujawnienia w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa, ponieważ realizację tych zadań zakończono w 2009 r.

Wysokość dotacji na zadania zlecone, związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych) oszacowano pierwotnie na 15 tys. zł w 2012 r. i 25 tys. zł w 2013 r. W związku zaś z rozpoczęciem ich realizacji, wnioskowano o dodatkowe środki w kwocie 18 tys. zł w 2012 r. i 15 tys. zł w 2013 r. Kwoty zwiększenia wynikały z właściwego oszacowania kosztów programów korekcyjno-edukacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 43-44, 125, 139, 179, 209-213)

Na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, obejmujących gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa, Starostwo otrzymało 39,4 tys. zł w 2011 r., 41,6 tys. zł w 2012 r. i 41 tys. zł w 2013 r., co stanowiło odpowiednio 74,5%, 97,7% 90,0% planu po zmianach. Natomiast dotacje na zadania związane z udzielaniem wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie wynosiły 33 tys. zł w 2012 r. i 40 tys. zł w 2013 r., tj. 100% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 211-213)

5.2. Dotacje otrzymane na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, między innymi na:

- sporządzenie operatów szacunkowych określających wartość gruntów przejętych pod drogi publiczne (76 operatów za 24,5 tys. zł w 2011 r., 58 operatów za 18,5 tys. zł w 2012 r. i 33 operaty za 9 tys. zł w 2013 r.),
- sfinansowanie kosztów wykonania operatów szacunkowych w celu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste (26 operatów za 8,4 tys. zł w 2011 r. i 2 operaty za 600 zł w 2012 r.),
- sporządzenie operatów szacunkowych określających wartość lokali mieszkalnych przeznaczonych do sprzedaży – 3,3 tys. zł w 2011 r. i 992 zł w 2012 r. (w latach 2011 - 2013 sprzedano kolejno 23, trzy i dwa lokale),
- ogłoszenia w prasie o zamiarze sprzedaży nieruchomości (w latach 2011 - 2013 odpowiednio 207 zł, 811 zł i 380 zł), a także ogłoszenia o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia odszkodowania za nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym (2,4 tys. zł w 2012 r. i 880 zł w 2013 r.),
- koszty utrzymania nieruchomości Skarbu Państwa (1,1 tys. zł w 2011 r., 13,2 tys. zł w 2012 r. i 26,9 tys. zł w 2013 r.),
- opłacenie wynagrodzeń psychologów, realizujących programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie (32,8 tys. zł w 2012 r. i 39,8 tys. zł w 2013 r.) oraz zakup materiałów i wyposażenia niezbędnych do przeprowadzenia tych zajęć (odpowiednio 64 zł i 216 zł).

Otrzymane dotacje pozwoliły na zrealizowanie wszystkich niezbędnych działań związanych z gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa oraz udzielaniem wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie.

(dowód: akta kontroli str. 253)

Niewykorzystaną kwotę dotacji w 2012 r., w wysokości 370,09 zł, zwrócono na rachunek budżetu państwa w terminie określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia

20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁵. W latach objętych kontrolą nie ponoszono wydatków związanych z ujawnianiem w księgach wieczystych własności nieruchomości Skarbu Państwa.

(dowód: akta kontroli str. 45, 211-213, 241-244)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Powiatu w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶, wnosi o:

1. Zaktualizowanie opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu nieruchomości Skarbu Państwa w przypadku zmiany ich wartości, stosownie do dyspozycji zawartych odpowiednio w art. 77 ust. 1 i art. 87 ust. 1 wymienionej ustawy.
2. Przedkładanie Wojewodzie Podlaskiemu rocznych sprawozdań z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w terminie określonym w art. 23 ust. 1a ustawy o gospodarce nieruchomościami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 17 czerwca 2014 r.

Kontroler
Jerzy Chwiedosik
główny specjalista kontroli państwowej

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Robert Skwarko

.....
podpis

.....
podpis

⁵ Dz. U. Nr 245, poz. 1637 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 82. ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.